

કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં. અ. કૃષિ મહાવિદ્યાલય, આકૃયુ, આણંદ દ્વારા મે ૧૭-૧૯, ૨૦૧૮ દરમિયાન આયોજીત એગ્રોમેટ ઓબ્ઝર્વરની ત્રણ દિવસીય તાલીમ

કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં. અ. કૃષિ મહાવિદ્યાલય, આકૃયુ, આણંદ દ્વારા મે ૧૭-૧૯, ૨૦૧૮ દરમિયાન આયોજીત એગ્રોમેટ ઓબ્ઝર્વરની ત્રણ દિવસીય તાલીમની શરૂઆત ૧૭/૦૫/૨૦૧૮નાં રોજ સવારે રજીસ્ટ્રેશનથી થઈ હતી. જેમાં આકૃયુ હસ્તકની ૧૭ હવામાન વેધશાળાના ઓબ્ઝર્વર્સ એ ભાગ લીધો હતો તાલીમના ઉદઘાટન સમારોહમાં ડો. કે. બી. કથિરીયા, સંશોધન નિયામકશ્રી અને અનુસ્નાતક વિદ્યાશાખાધ્યક્ષશ્રી, આકૃયુ, આણંદ, ડો. કે. પી. પટેલ, આચાર્યશ્રી અને વિદ્યાશાખાધ્યક્ષશ્રી, ડો. એમ. એસ. કુલશ્રેષ્ઠ, પ્રાધ્યાપક અને વડા, કૃષિ હવામાન વિભાગ તેમજ કૃષિ હવામાન વિભાગના અન્ય કર્મચારીઓ તથા અન્ય વિભાગીય પ્રાધ્યાપક અને વડા, બં.અ.કૃ.મ., આકૃયુ, આણંદ હાજર રહયા હતા.

આ કાર્યક્રમની શરૂઆત ડો. એમ. એસ. કુલશ્રેષ્ઠના શાબ્દિક સ્વાગત પ્રવચનથી થઈ હતી. તેમણે તાલીમ વિષેની તથા ગુજરાતમાં કઈ કઈ જગ્યાએ આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી હસ્તકની હવામાનની વેધશાળાઓ આવેલ છે તે વિષે માહિતી આપી હતી. તાલીમ અંગેની અગત્યતા જણાવતા કહ્યું હતું કે હવામાન વેધશાળાના ઓબ્ઝર્વરની કામગીરી એ સંશોધન ક્ષેત્રે પાયાની અને મહત્વની કામગીરી છે. ઓબ્ઝર્વરની હવામાન પરિમાણોના અવલોકનો લેવાની ચોકસાઈ એ એમ.એસ.સી., પી.એચ.ડી. ના વિદ્યાર્થીઓ તેમજ અન્ય સંશોધન ક્ષેત્રે સંકળાયેલ સંસ્થાના વૈજ્ઞાનિકોને વૈજ્ઞાનિક સંશોધન માટે મહત્વની કડી પૂરી પાડે છે. ત્યારબાદ ડો. કે. પી. પટેલ સાહેબ એ પ્રમુખસ્થાનેથી તેમના પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે કૃષિ હવામાન વિભાગમાં ચાલતા અન્ય પ્રોજેક્ટો કે જે જુદા જુદા મેથેમેટીકલ/સ્ટેટિસ્ટીકલ મોડેલ સાથે સંકળાયેલ છે તેમના માટે હવામાન વેધશાળાના ઓબ્ઝર્વરની કામગીરીને અગત્યતા દર્શાવી હતી. તેમણે વિભાગમાં ચાલતા રીમોટસેન્સીંગના પ્રોજેક્ટો માટે પણ હવામાનના અવલોકનોને મહત્વના ગણાવ્યા હતા.

ડો. કે. બી. કથિરીયા સાહેબ એ સમારંભના અધ્યક્ષ સ્થાનેથી તેમના સંદેશમાં જણાવ્યું કે આકૃયુ આણંદ હસ્તકની જુદાજુદા સ્ટેશનની સત્તર વેધશાળાઓની માહિતી એક જગ્યાએ સંકલિત કરીએ તો તેનો ઉપયોગ ખેડુનો, સંશોધન વૈજ્ઞાનિક કે વિદ્યાર્થીઓ માટે બહુ મહત્વપૂર્ણ અને ઉપયોગી નીવડશે. વધુમાં જણાવ્યું હતું કે વેધશાળાના આધુનિકરણ માટે અદ્યતન સાધનોની જો જરૂરીયાત હોય તો વિકાસને અનુલક્ષીને જરૂર પડતી નાણાકીય સહાય આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, આણંદ પુરી પાડશે. બધાજ તાલીમાર્થીઓને ઉદ્દેશીને તેમણે જણાવ્યું કે આ તાલીમ દરમિયાન વેધશાળા અંગેની સમગ્ર માહિતી મેળવીને તેમને ત્યાં સ્થિત વેધશાળામાં તેનો ઉપયોગ કરીને ગુણવત્તા યુક્ત હવામાનના અવલોકનો અંગેની માહિતી ચોકસાઈ પૂર્વક અને નિયમિત સમયે નોંધવી કે જેથી તેનો ભવિષ્યમાં યોગ્ય ઉપયોગ થઈ શકે.

આ ઉદઘાટન કાર્યક્રમનું સુત્ર સંચાલન પ્રો. રૂયા દેવે અને આભાર વિધી ડો. બી. આઈ. કરાન્ડે, મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં.અ.કૃ.મ., આકૃયુ, આણંદ એ કરી હતી.

તાલીમ યોજનાના પ્રથમ દિવસે તા:૧૭/૦૫/૨૦૧૮ ના રોજ પ્રથમ તાસ દરમિયાન ડો. એમ. એસ. કુલશ્રેષ્ઠ એ વેધશાળાના વિવિધ પ્રકાર અને તેના સ્થળ પસંદગીનું માપદંડ વિશે માહિતી આપી હતી. બપોરના ભોજન બાદ પ્રો. વી. બી. વૈદ્ય, મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં.અ.કૃ.મ., આકૃયુ, આણંદ એ વાતાવરણના તાપમાનનું માપ (થીયરી) તથા હવા અને જમીનનું તાપમાન નુ માપન (પ્રાયોગિક) કઈ રીતે કરી શકાય તેના વિશે માહિતી આપી હતી ત્યાર બાદ ડો. બી. આઈ. કરાન્ડે એ સુર્યપ્રકાશ અને બાષ્પીભવનનું માપન તથા વરસાદનું માપન થીયરી દ્વારા અને સાદુ વરસાદ માપકયંત્ર અને સ્વંય સંચાલિત વરસાદ માપકયંત્ર અંગે પ્રાયોગિક માર્ગદર્શન આપ્યું હતું. એના પછીના વ્યાખ્યાનમાં ડો. એમ. એમ. લુણાગરિયા, સહપ્રાધ્યાપક, કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં.અ.કૃ.મ., આકૃયુ, આણંદ એ વરસાદનું માપન અને બાષ્પીભવનનું માપન કઈ રીતે કરી શકાય તે વિશેની માહિતી આપી હતી.

તાલીમના બીજા દિવસે સંશોધન નિયામકશ્રી તથા આચાર્ય અને વિદ્યાશાખાધ્યક્ષશ્રી, આકૃયુ, આણંદના સુચન મુજબ તાલીમાર્થીઓ માટે એક દિવસય ફિલ્ડ વિઝિટ સાયન્સ સિટી, અમદાવાદ ખાતેનું આયોજન કરેલ હતું. આ ફિલ્ડ વિઝિટમાં તાલીમાર્થીઓ સાથે ડો. એન. ડી. પટેલ, મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, કૃષિ હવામાન વિભાગ, બં.અ.કૃ.મ., આકૃયુ, આણંદ તથા ડો. બી. આઈ. કરાન્ડે માર્ગદર્શક તરીકે જોડાયા હતા. આ ફિલ્ડ વિઝિટમાં તાલીમાર્થીઓને વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીને લગતી અગત્યની માહિતી મળી હતી.

તાલીમના અંતિમ દિવસે તાલીમાર્થીઓએ પવનની ઝડપ અને દિશાનું માપન અને સુર્ય પ્રકાશના ક્લાક માપકયંત્ર દ્વારા કઈ રીતે માપી શકાય તે અંગેની સમજ મેળવી હતી. પ્રો. રૂયા દેવે પાન - ઈવેપોરીમીટર દ્વારા બાષ્પીભવન માપન કઈ રીતે થાય છે તેની સમજણ આપી હતી. આ તાલીમનો સમાપન કાર્યક્રમ તા:૧૯/૦૫/૨૦૧૮ ના રોજ પી. જી. સેમિનાર હોલ ખાતે

યોજાયેલ તેમજ ડો. એમ. એસ. કુલશ્રેષ્ઠ, પ્રાધ્યાપક અને વડાએ આ તાલીમનો સારાંશ આપતા કહ્યું હતું કે તેમના ત્યાં ઉપસ્થિત કોઈ વેધશાળામાં કોઈ પણ સમસ્યા હોય તો તે બાબતે આ વિભાગને જાણ કરવી અને ઉકેલ મેળવી લેવા. તાલીમાર્થીઓનો પ્રતિભાવ પ્રસ્તુત તાલીમ માટે ખુબજ સરસ રહ્યો હતો અને આવી તાલીમ દર વર્ષે યોજવા બાબતનો આગ્રહ કર્યો હતો તથા તાલીમાર્થીઓમાંથી મયુર રામાણી અને શ્રીમતિ અંજલિ જાદવ એ તાલીમ અંગેનો પોતાનો વ્યક્તિગત અભિપ્રાય રજૂ કર્યો હતા. ત્યાર બાદ તાલીમના અંતે ડો. કે. પી. પટેલ, આચાર્યશ્રી અને વિદ્યાશાખાધ્યક્ષશ્રીના હસ્તકે સત્તર તાલીમાર્થીઓને પ્રમાણપત્રનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. સમાપન સમારોહનું સુત્ર સંચાલન અને આભારવિધિ પ્રો. વી. બી. વૈદ્યએ કરી હતી.

વિવિધ સાધનોના ઉપયોગની તાલીમ લઈ રહેલ એગ્રોમેટ ઓબ્ઝર્વેન્સ તાલીમાર્થીઓ (મે, ૧૭-૧૮, ૨૦૧૮)